

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Harabina a sudcov JUDr. Igora Burgera, JUDr. Jany Serbovej, JUDr. Daniela Hudáka a JUDr. Gabriely Šimonovej, na neverejnom zasadnutí konanom 26. apríla 2012 v B., v trestnej veci proti obvinenému **Š. M.**, vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 5 T 6/2005, prejednal dovolanie, ktoré podal obvinený **Š. M.**, prostredníctvom obhajcu J. G., advokáta v B.B., proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. júna 2011, sp. zn. 2 To 17/2010, a takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. sa dovolanie obvineného **Š. M.** **o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 8. novembra 2010, sp. zn. 5 T 6/2005, bol obvinený **Š. M.** uznaný za vinného zo spáchania trestného činu úverového podvodu podľa § 250a ods. 1, 5 zák. č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení účinnom do 1. januára 2006 (ďalej len Tr. zák.), na tom skutkovom základe, že

ako štatutárny zástupca N., reklamná agentúra s. r. o., N. na základe predloženého podnikateľského zámeru, ktorý nemal v úmysle uskutočniť a tiež na základe fingovaných faktúr č. X. z 29. apríla 1993 na sumu 15 000 635,- Sk, t. j. 497 929,86 EUR, vystavenej firmou M., s. r.o. N. za predaj tlačiarenského zariadenia a faktúry č. X. zo 14. mája 1993 na sumu 10 028 000 Sk, t. j. 332 868,62 EUR, vystavenej firmou D., s.r.o., N., za predaj tlačiarenského zariadenia, vylákal od Slovenskej P., a.s., B., filiálka K., Tr. S. č. X. úver vo výške 25 000 000 Sk, t.j. 829 847,97 EUR, na základe úverových zmlúv č. X. na sumu 15 000 000 Sk, t.j. 497 908,78 € a č. X. na sumu 10 000 000 Sk, t. j. 331 939,19 EUR,

v oboch prípadoch účelovo viazaný na nákup tlačiarenských strojov, podmienky úverových zmlúv nedodrжал, stroje nezakúpil a ani nemal v úmysle ich zakúpiť, úver nesplatil a peniaze použil pre svoju potrebu, čím P., a. s. B. spôsobil škodu vo výške 25.000.000,- Sk, t. j. 829.847,97 EUR.

Krajský súd mu za tento trestný čin uložil podľa § § 250a ods. 5, 40 ods. 1, trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky so zaradením na jeho výkon do I. (prvej) nápravno-výchovnej skupiny. Podľa § 228 ods. 1 zák. č. 141/1961 o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení účinnom do 1. januára 2006 (ďalej len „Tr. por.“) uložil obvinenému povinnosť nahradiť poškodenej strane U. B. S. a.s., so sídlom Š.X., B., zastúpenej splnomocneným zástupcom M. K. škodu vo výške 23 418 740,03 Sk (777 359,76 EUR). So zvyškom nároku na náhradu škody bola poškodená strana U. B. S., a. s. podľa § 229 ods. 2 Tr. por. odkázaná na konanie o občianskoprávných veciach.

Rozsudok krajského súdu podľa § 139 ods. 1 písm. b/, alinea cc/ Tr. por. nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 7. júna 2011, kedy Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením, sp. zn. 2 To 17/2010, podľa § 256 Tr. por. odvolanie obvineného zamietol. Uznesenie odvolacieho súdu bolo obvinenému doručené 3. augusta 2011 a jeho obhajcovi F. P. 20. júla 2011.

Krajský súd predložil 2. februára 2012 dovolaciemu súdu dovolanie, ktoré podal obvinený prostredníctvom obhajcu 5. augusta 2011, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. júna 2011, sp. zn. 2 To 17/2010, v ktorom uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/, g/, h/, i/ zák. č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (ďalej len „Tr. por.“) v znení účinnom do 31. augusta 2011.

V dovolaní zrekapituloval doterajší priebeh trestného stíhania, pričom opätovne zdôraznil, že S.P.B. si svoju pohľadávku uplatnila v konkurznom konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave. Adhéznemu konaniu bránila podľa obvineného prekážka právoplatne skončenej veci, pretože o škode už bolo rozhodnuté v inom súdnom konaní. V tejto súvislosti tiež namietal, že súdy neskúmali spôsob uspokojenia sa banky v nasledujúcom období. Na základe záložných zmlúv došlo k výkonu záložného práva predajom zálohov. Z prehľadu úhrad uskutočnených klientom N. vyplýva, že bolo uhradených

1 105 759,97 Sk a z predaja nehnuteľnosti v G. bola uhradená istina vo výške 475 500,- Sk, teda spolu 1 581 259,97 Sk. Pripočítajúc k tomu výnos z predaja zálohov vo výške 4 964 619,90 Sk už nemožno od neho požadovať náhradu škody vo výške 23 418 740,03 Sk, ale len vo výške 18 454 104,90 Sk. Pochybením súdov bol duplicitne priznaný nárok vo výške 4 964 619,90 Sk. Táto suma zodpovedá cene, za ktorú došlo k predaju nehnuteľností na základe zmluvy o zriadení záložného práva. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. obvinený namietal, že nebola dokázaná subjektívna stránka trestného činu spočívajúca v úmyselnom zavinení spáchať trestný čin úverového podvodu. Podľa neho zmluvné strany uzavreli jednotlivé úverové zmluvy v dobrej viere. Neobstojí ani tvrdenie, že vylákal od S. P., a.s., peniaze, pretože úverové podmienky banky boli splnené. Zabezpečenie záväzku záložným právom vedie podľa obvineného k záveru o neexistencii subjektívnej stránky trestného činu podvodu. Vychádzajúc zo spisového materiálu by podľa neho mohlo ísť jedine o trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, 3 Tr. zák. účinného v čase spáchania skutku, čomu nasvedčuje aj uznesenie o vznesení obvinenia z 22. septembra 2000. V tejto súvislosti poukázal na nesúlad výrokovej časti tohto uznesenia s odôvodnením. Kým vo výroku je uvedená právna kvalifikácia trestného činu podvodu, v odôvodnení sa hovorí o tom, že svojim konaním naplnil všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu sprenevery. Opakovane zdôraznil, že v inkriminovanom čase splňal podmienky na poskytnutie úveru, preto nemôže ísť o úverový podvod. Ako dovolacie dôvody uplatnil aj § 371 ods. 1 písm. c/, h/ Tr. por. Ich naplnenie videl v uložení nepodmienečného trestu odňatia slobody po 18 rokoch bezúhonného života zaťaženého mierou právnej neistoty. V tejto spojitosti namietal aj porušenie svojich základných práv a slobôd. Súd sa podľa neho vôbec nezaoberali zásadami zakotvenými v Dohovore o ochrane ľudských práv. Vzhľadom na dĺžku konania tým mohlo dôjsť k uloženiu trestu mimo rámca platnej judikatúry.

V zmysle § 376 Tr. por. sa oprávnené procesné strany k podanému dovolaniu v súdom určenej lehote nevyjadrili.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, 2 písm. h/ Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať a v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011), ale súčasne po preskúmaní veci zistil i to, že je potrebné ho odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo

je zrejmé, že nie sú splnené dôvody podľa § 371 Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Konkrétne uplatnené námietky, tvrdenia a právne názory zakladajúce existenciu určitého dovolacieho dôvodu musia vecne zodpovedať jeho zákonnému vymedzeniu v zmysle § 371 Tr. por. Ak dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania a reálne však obsahuje iba argumenty stojace mimo zákonného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c/ Tr. por. Z rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyplýva, že tento dôvod odmietnutia dovolania obsahovo zodpovedá dôvodu zamietnutia dovolania podľa § 392 ods. 1 Tr. por. Dovolanie sa podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietne, ak je zrejmé už v štádiu predbežného preskúmania dovolania, vykonávaného v zmysle § 378 Tr. por., že nie sú splnené, resp. preukázané dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok v rámci trestného konania je spôsobilé privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. V tomto smere aj Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti plne akceptuje, že dovolací súd nie je už na základe samotného vymedzenia dovolacích dôvodov v § 371 Tr. por. predurčený k úplnému prieskumu rozhodnutí nižších súdov činných v rámci trestného konania. Aj preto **dôvody dovolania sú**, v porovnaní s dôvodmi zakotvenými pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, **podstatne užšie**.

Dovolací súd preskúmal spisový materiál a zistil, že okolnosti, ktoré obvinený uvádza v dovolaní, namietal už v konaní pred odvolacím súdom. Zamerajúc sa na zistenie, či jeho námietky a tvrdenia vecne zodpovedajú zákonnému vymedzeniu uplatnených dovolacích dôvodov zistil, že tomu tak nie je.

K namietanej správnosti výroku o náhrade škody, na ktorej založil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., sa vyjadril už odvolací súd, keď vyslovil, že v tomto smere nedošlo k pochybeniu, nakoľko je úlohou súdu, aby v trestnom konaní, v prípade uznania viny páchatel'a a riadneho a včasného uplatnenia nároku na náhradu škody zo strany poškodeného, o tomto nároku rozhodol podľa príslušných právnych predpisov.

Dovolací súd sa stotožňuje s týmto názorom a dodáva, že neexistovala žiadna zákonná prekážka, ktorá by bránila súdu v odsudzujúcom rozsudku uložiť obvinenému povinnosť nahradiť spôsobenú škodu. V tomto smere je potrebné zdôrazniť, že obžaloba bola podaná na Krajský súd v Košiciach 11. októbra 2005, t. j. pred nadobudnutím účinnosti zák. č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (ďalej len „Tr. por.“). Riadiac sa ustanovením § 564 ods. 4 Tr. por. sa konanie v prvom stupni ako aj konanie o riadnom opravnom prostriedku vykonalo podľa doterajších predpisov, t. j. podľa zák. č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok), účinného do 1. januára 2006.

Podľa § 228 ods. 1 Tr. por. ak odsudzuje súd obžalovaného pre trestný čin, ktorým spôsobil inému majetkovú škodu, uloží mu spravidla v rozsudku, aby ju poškodenému nahradil, **ak bol nárok včas uplatnený** (§ 43 ods. 2).

Podľa § 43 ods. 2 Tr. por. poškodený, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola trestným činom spôsobená, je oprávnený tiež navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť túto škodu. **Návrh treba urobiť do skončenia vyšetrovania** (§ 166 ods. 1, 2). Z návrhu musí byť zrejmé, z akých dôvodov a v akej výške sa nárok na náhradu škody uplatňuje.

Zo spisového materiálu vyplýva, že poškodená strana si nárok na náhradu škody uplatnila riadne a včas. J. M., ako splnomocnený zástupca poškodenej strany počas výsluchu 15. januára 2001 uplatnil nárok na náhradu škody vo výške 24 524 000 Sk. Na hlavnom pojednávaní konanom 28. mája 2009 zástupca poškodenej strany M.K. uplatnil nárok v rozsahu poskytnutej istiny.

Dovolací súd sa nestotožňuje ani s názorom obvineného, podľa ktorého prihlásenie pohľadávky do konkurzného konania voči úpadcovi N., reklamná agentúra s.r.o., N. bránilo poškodenej strane podať návrh v zmysle § 43 ods. 2 Tr. por. Vychádzajúc z citovaného ustanovenia z odseku 3 **návrh** podľa odseku 2 **nemožno podať, ak bolo o nároku už rozhodnuté v občianskoprávnom alebo inom príslušnom konaní**. V tomto prípade však uvedená situácia nenastala. Konkurz, v ktorom si poškodená strana uplatnila svoju pohľadávku voči úpadcovi N., reklamná agentúra s.r.o., N., Krajský súd

v Bratislave uznesením zo 7. júna 2006, sp. zn. 7K 159/97, zrušil bez toho, aby došlo k uspokojeniu pohľadávky veriteľa.

Pokiaľ ide o obvineným namietanú výšku priznanej náhrady škody, tá vyplynula z výsledkov dokazovania a je súčasťou skutkových zistení, ktorých správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Nad rámec uvedeného dovolací súd poukazuje na chybný prepočet uhradenej sumy vo výške 1 581 259,97 Sk na EURO. Namiesto sumy 52 488,22 EUR je v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa uvedená suma 524 881,87 EUR. Túto zrejmu nesprávnosť si osvojil aj obvinený v dovolaní.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. predpokladá, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Zákonným spôsobom získania dôkazu podľa § 89 ods. 2 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 je splnenie formálnych (t. j. procesných) podmienok vyžadovaných Trestným poriadkom na vykonanie konkrétneho dôkazu za súčasného splnenia materiálnych (obsahových) podmienok.

Dokazovanie v tejto trestnej veci bolo vykonané zákonným spôsobom. Podmienky adhézneho konania boli splnené, preto súd v odsudzujúcom rozsudku zákonným spôsobom rozhodol o povinnosti obvineného nahradiť škodu poškodenej strane U. B. S. a. s., ako právneho nástupcovi S.P. B., a. s., od ktorej obvinený ako štatutárny zástupca vylákal úver.

Ako dovolací dôvod obvinený uplatnil aj § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; **správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.**

V tejto súvislosti obvinený spochybnil existenciu subjektívnej stránky trestného činu úverového podvodu zdôrazňujúc, že nebol preukázaný úmysel spáchať tento trestný čin.

Reagujúc na túto dovoláciu námietku je potrebné poukázať na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. júna 2010, sp. zn. Tpj 39/2010 (porovnaj stanovisko č. 3/2011, Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, zošit 1/2011), podľa ktorého dovolanie ako

mimoriadny opravný prostriedok nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. preto nemôže napĺňať ani poukaz na to, že nebola v konaní preukázaná vykonaným dokazovaním subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t. j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia. Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. potom môže byť už len nesprávne právne posúdenie takto ustáleného skutku v skutkovej vete rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť.

Podstata správnej právnej kvalifikácie spočíva v tom, že skutok ustálený súdmi nižšieho stupňa je subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad, nesprávna subsumpcia, odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Vychádzajúc z prezumpcie správnosti a úplnosti skutku v skutkovej vete rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa uvedený skutok **napĺňa všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu podľa § 250a ods. 1, 5 Tr. zák.** Obvinený od peňažného ústavu vylákal poskytnutie úveru tým, že uviedol do omylu poškodenú B. v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru a svojim konaním spôsobil škodu veľkého rozsahu v zmysle kritérií uvedených v § 89 ods. 13 Tr. zák.

V súvislosti s právnou kvalifikáciou skutku sa sudy nižších stupňov dôsledne zaoberali aj časovou pôsobnosťou Trestného zákona v zmysle § 16 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, resp. § 2 ods. 1 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006 vzhľadom na to, že od spáchania skutku do vynesenia rozsudku nastali viaceré zmeny Trestného zákona.

Skutočnosť, že bolo začaté trestné stíhanie a súčasne vznesené obvinenie Š. M. pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, 4 Tr. zák., pričom v závere odôvodnenia uznesenia je uvedené, že obvinený naplnil všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, 3 Tr. zák., neodôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu.

Právnym posúdením skutku v obžalobe nie je súd viazaný (§ 220 ods. 1, 3 Tr. por.). Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní upravil skutkovú vetu oproti obžalobe. Doplnením skutočnosti, že obvinený ako štatutárny zástupca vylákal úver od poškodenej banky aj na základe preloženého podnikateľského plánu, ktorý nemal v úmysle uskutočniť, sa nezmenila podstata skutku v konaní obvineného, ani v jeho následku, preto totožnosť skutku bola v danom prípade zachovaná.

V závere dovolania obvinený uviedol ako dovolacie dôvody aj § 371 ods. 1 písm. c/, h/ Tr. por. argumentujúc nezohľadnením dĺžky trestného konania a uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody po uplynutí 18 rokov bezúhonného života.

Takéto tvrdenie obvineného je nepravdivé. Práve s prihliadnutím na dĺžku trestného konania dospel súd k záveru, že uloženie trestu v rozpätí zákonom stanovenej trestnej sadzby by bolo pre neho neprimerane prísne. Tieto závery potvrdil aj odvolací súd, ktorý konštatoval, že výrok o treste je v súlade s ustanoveniami § 23 a § 31 Tr. zák. Súd prvého stupňa aj s prihliadnutím na čl. 6 bod 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podľa § 40 ods. 1 Tr. zák. uložil obvinenému trest odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby.

V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. marca 2010, sp. zn. 5 To 14/2009 (porovnaj rozhodnutie č. 10/2011, Zbierka stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, zošit 1/2011), podľa ktorého dĺžka konania, ktorá s prihliadnutím na obťažnosť veci, postoj obvineného k trestnému stíhaniu a procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu výrazne a neprimerane presahuje dĺžku konania v porovnateľných veciach, je takou okolnosťou prípadu, ktorá **môže** odôvodniť pri ukladaní trestu použitie mimoriadneho zmierňovacieho ustanovenia podľa § 40 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a uloženie trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej zákonom. Na druhej strane však dovolací súd zdôrazňuje, že nepoužitie tohto ustanovenia **nezakladá žiadny dovolací dôvod** (porovnaj stanovisko č. 5/2011, Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, zošit 1/2011).

V posudzovanej veci podmienky dovolania obvineného Š. M. neboli splnené, preto ho na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c/ Tr. por. musel dovolací súd odmietnuť.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 26. apríla 2012

JUDr. Štefan H a r a b i n , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Kristína Cíhová